

Tiltagende, men fortsat afdæmpet, lønudvikling i 3. kvartal 2020

I 3. kvartal 2020 var den årlige lønstigningstakt på DA-området 2,1 pct., hvilket er 0,3 pct.-point højere end i foregående kvartal. Funktionærernes årlige lønstigningstakt var 2,0 pct. i 3. kvartal 2020 og var dermed 0,3 pct.-point højere end i 2. kvartal 2020. Arbejdernes lønstigningstakt 0,4 pct.-point højere end i foregående kvartal og den årlige lønstigningstakt var på 2,2 pct. i 3. kvartal 2020, jf. tabel 1. På trods af forøgelsen, er den årlige lønstigningstakt stadig under lønudviklingen før nedlukningen i forbindelse med COVID-19. Lønstigningen ligger 0,8 pct.-point under referenceforløbet for forårets overenskomstfornyelser.

Den ekstraordinære situation har betydet, at en del lokale lønforhandlinger er blevet udskudt. Dertil er der virksomheder, hvor der er indgået aftaler om midlertidig løn- nedgang, hvoraf en del kan være afsluttet med opgørelsen for 3. kvartal. Omvendt er der også virksomheder, hvor COVID-19 har indebåret forøgede genebetalinger, bl.a. som følge af øget risiko for sygdom.

Tabel 1. Udvikling i løn og priser

	1. kvrt. 2019	2. kvrt. 2019	3. kvrt. 2019	4. kvrt. 2019	1. kvrt. 2020	2. kvrt. 2020	3. kvrt. 2020
DA området	----- Årlig ændring i pct. -----						
Arbejdere	2,4	2,4	2,5	2,3	2,3	1,8	2,2
Funktionærer	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	1,7	2,0
Fremstillingssektoren	2,4	2,5	2,6	2,5	2,4	1,6	2,0
Bygge og anlæg	3,4	3,1	3,2	2,9	2,7	2,1	2,4
Serviceprægede erhverv	2,3	2,2	2,3	2,3	2,4	1,8	2,1
DA området i alt	2,5	2,4	2,5	2,4	2,5	1,8	2,1
Forbrugerpriser	1,2	0,8	0,4	0,7	0,6	0,1	0,5
Reallønsudvikling	1,3	1,6	2,1	1,7	1,9	1,7	1,6

Anm.: Opgjort efter DB07.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og Danmark Statistik.

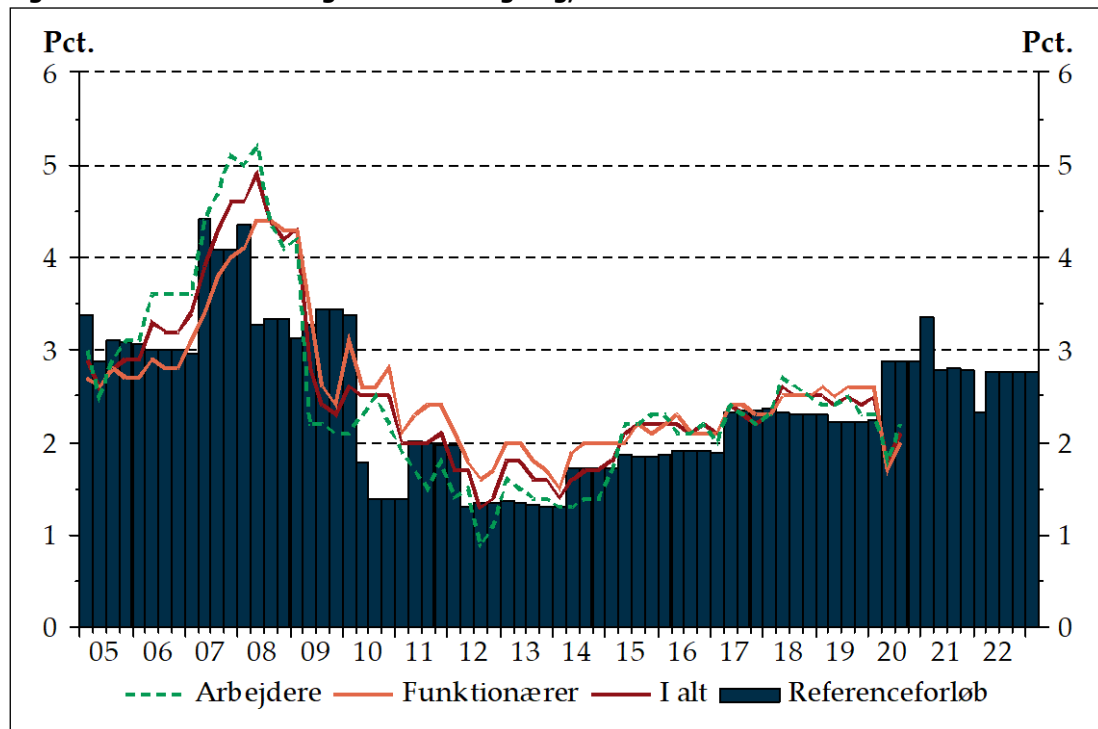
Inflationen var 0,5 pct. i 3. kvartal 2020, hvilket var 0,4 pct.-point over inflationen det seneste kvartal. Det betyder, at reallønsfremgangen på DA-området var på 1,6 pct., hvilket er et fald på 0,1 pct.-point i forhold til det foregående kvartal. Reallønsudviklingen i 3. kvartal 2020 ligger således omtrent på niveau med den gennemsnitlige reallønsudvikling siden 2018 på trods af den afdæmpede lønstigning.

Samlet lønudvikling på DA-området

På hele DA-området var lønstigningstakten på 2,1 pct. i 3. kvartal 2020. Lønudviklingen lå dermed 0,8 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb, som afspejler de højere aftalte lønstigninger i den nye overenskomstperiode.

Arbejdernes lønstigningstakt var på 2,2 pct. og funktionærernes lønstigningstakt lå på 2,0 pct. i 3. kvartal 2020, jf. figur 1.

Figur 1. Referenceforløb og faktisk lønstigning, samlet DA-område

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Opgørelsen af omkostningerne for de overenskomstbaserede referenceforløb sker under forudsætning om fuldt relativt gennemslag af stigninger i mindste- og normalløns satser og tager udgangspunkt i overenskomsternes omkostningselementer på 13 udvalgte overenskomstområder, hvilket betyder, at fremstillingssektoren vægter mere i forhold til DA-området samlet set, mens servicesektoren vægter mindre. Dertil vægter timelønnede mere. Stigningerne beregnes som via et teknisk gennemslag baseret på de landsdækkende overenskomster. På den enkelte arbejdsplads kan lønudviklingen afvige herfra som følge af lokale forhandlinger mellem ledelse og de ansatte.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik samt egne beregninger.

Pensionsindbetalinger bidrog med 0,3 pct.-point til lønstigningstakten på hele DA-området, hvilket er 0,1 pct.-point højere end i foregående kvartal. Fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point, hvilket er på niveau med 2. kvartal 2020. Genetillæg har bidraget negativt til den samlede lønudvikling med 0,1 pct.-point, hvilket er et mindre negativt bidrag end i foregående kvartal. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,8 pct.-point i 3. kvartal 2020, hvilket er 0,1 pct.-point højere end i 2. kvartal 2020, jf. tabel 2.

Tabel 2. Lønstigningstakternes sammensætning, hovedbrancher og DA i alt

	2. kvartal 2020				3. kvartal 2020			
	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA
Samlet lønudvik- ling	1,6	2,1	1,8	1,8	2,0	2,4	2,1	2,1
<i>Heraf:</i>	<i>Pct.</i>							
Genetillæg	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1
Fritvalgsordninger	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
Personalegoder	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Pension	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3
I alt	0,6	1,0	0,7	0,7	0,8	0,9	0,7	0,8

Anm.: Tabellen angiver årlig ændring i timefortjenesten. Bidraget fra pension afspejler bl.a., at pensionsbetalinger øges med lønnen. Der indgår både arbejdere og funktionærer i opgørelsen af sammensætningerne.

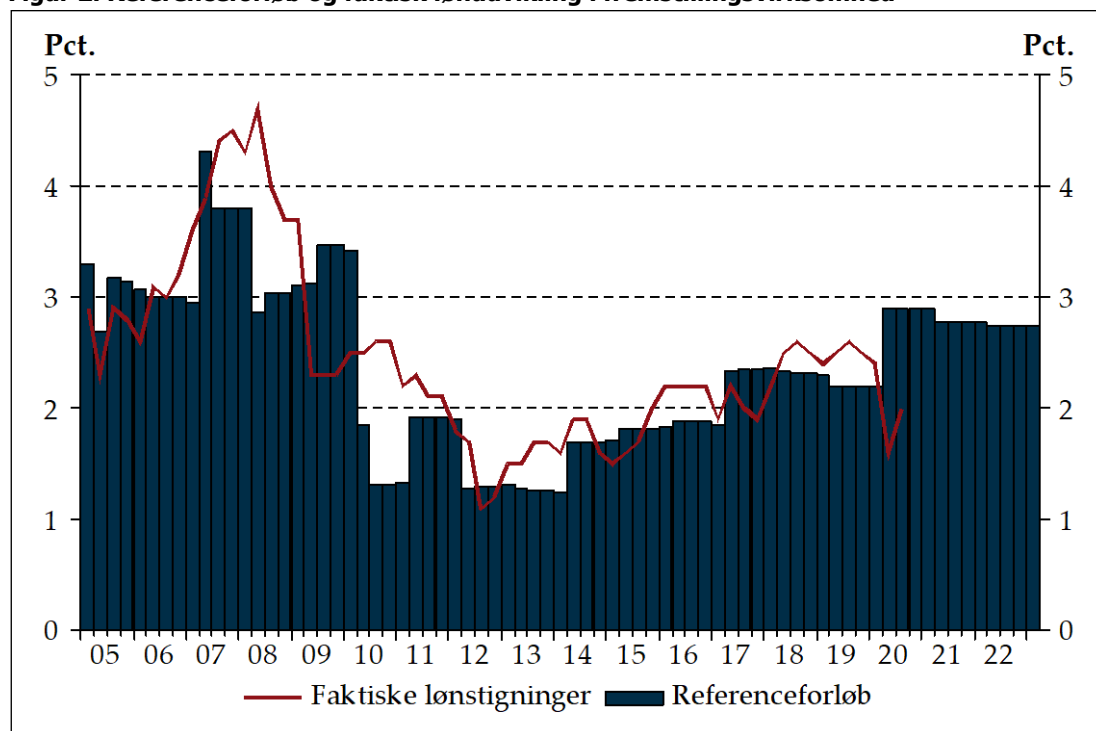
Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Brancheopdelt lønudvikling på DA-området

Lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed var på 2,0 pct. i 3. kvartal 2020. Dermed lå lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed i 3. kvartal 2020 0,9 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. I forhold til 2. kvartal 2020 steg lønstigningstakten med 0,4 pct.-point, *jf. figur 2*. I fremstilling er en stor del af medarbejderne omfattet af mindstelønsoverenskomster, hvor det i høj grad er de lokale lønforhandlinger, som driver lønudviklingen.

Pensionsindbetalinger i fremstillingsvirksomhed bidrog til lønstigningen med 0,3 pct.-point i 3. kvartal 2020, mens fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point. Genetillæg bidrog negativt til lønudviklingen med 0,1 pct.-point, mens der ikke var noget bidrag fra personalegoder. Samlet set bidrog genetillæg, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger 0,8 pct.-point til lønudviklingen i fremstillingsvirksomhed, *jf. tabel 2*.

Figur 2. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i fremstillingsvirksomhed

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter fremstillingsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Industriens Overenskomst, Træ- og møbeloverenskomsten og Slagterioverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

De største lønstigninger i 3. kvartal 2020 inden for fremstillingsvirksomhed var inden for forsyning, hvor den årlige lønstigningstakt var på 2,7 pct. Dette er 0,1 pct.-point højere end lønstigningstakten i det foregående kvartal. Medicinalindustri og øvrig nærings- og nydelsesmiddelindustri havde også lønstigninger i den øvre ende med 2,6 pct.

De mindste lønstigninger inden for fremstillingsvirksomhed i 3. kvartal 2020 var inden for elektronikfremstilling, som oplevede en lønstigningstakt på 1,0 pct. Dette er 0,3 pct.-point lavere end i foregående kvartal og mere end 1 pct.-point lavere end inden nedlukningen. Inden for maskinfremstilling var lønudviklingen på 1,3 pct. også blandt de mest afdæmpede.

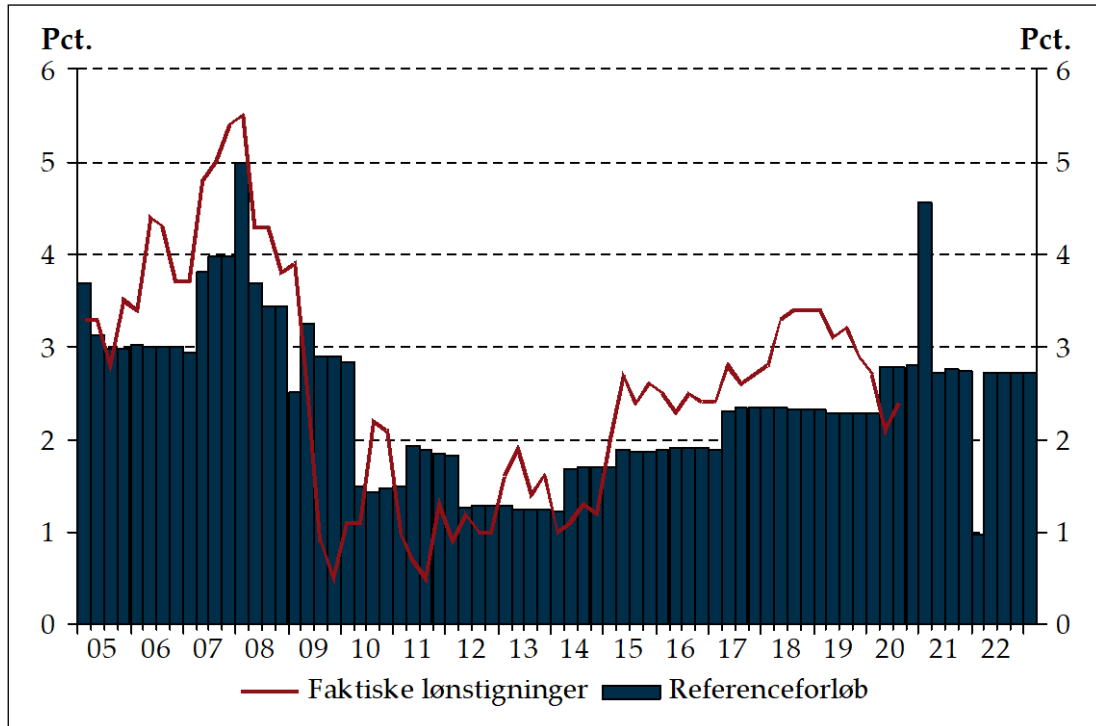
Inden for bygge- og anlægsvirksomhed var den årlige lønstigningstakt 2,4 pct. i 3. kvartal 2020, hvilket er 0,3 pct.-point højere end i det foregående kvartal. Den årlige lønstigningstakt var 0,4 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. Ligesom i de resterende brancher er den faktiske lønudvikling altså gået fra at ligge et stykke over referenceforløbet før COVID-19 nedlukningen til at ligge under referenceforløbet i det første halvår af den nye overenskomstperiode, jf. figur 3.

En del af stigningen inden for bygge- og anlægsvirksomhed skyldes bidrag fra pensionsindbetalingerne, som bidrog med 0,3 pct.-point til lønstigningerne i 3. kvartal 2020, hvilket er 0,1 pct.-point lavere end i foregående kvartal. Fritvalgsordninger bidrog derudover med 0,7 pct.-point til lønstigningerne, hvilket er på niveau med foregående

kvartal. Personalegoder bidrog med 0,1 pct.-point, mens der var et negativt bidrag på 0,1 pct.-point fra genetillæg til lønstigningen i bygge- og anlægsvirksomhed.

Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,9 pct.-point i 3. kvartal 2020, hvilket var 0,1 pct.-point lavere end i 2. kvartal 2020, *jf. tabel 2.*

Figur 3. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i bygge- og anlægssektoren

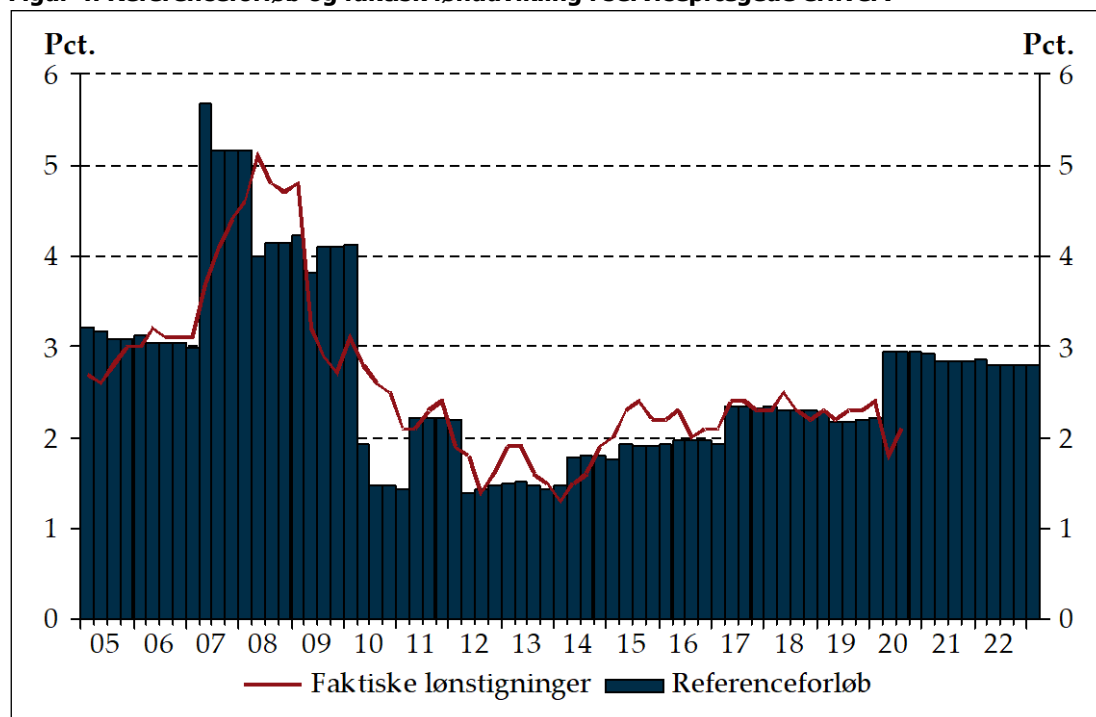

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter bygge- og anlægsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Bygge- og anlægs-overenskomsten, Bygningsoverenskomsten, Maleroverenskomsten, Elektrikeroverenskomsten og VVS-overenskomsten. Den markante udvikling i 1. kvartal 2021 og 1. kvartal 2022 skyldes tidsprofilen af lønstigningerne i bygge- og anlægsoverenskomsten m.fl., hvor stigningerne sker 1. maj 2020, 1. januar 2021 og 1. marts 2022.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Lønningerne steg 2,1 pct. inden for serviceprægede erhverv i 3. kvartal 2020, hvilket var 0,3 pct.-point højere end i 2. kvartal 2020. Lønstigningen lå dermed 0,8 pct.-point under niveauet af de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb i 3. kvartal 2020, *jf. figur 4.*

Figur 4. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i serviceprægede erhverv

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter de serviceprægede erhverv på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Transport- og logistikoverenskomsten, Fællesoverenskomsten på transportområdet, Serviceoverenskomsten og Butikoverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Pensionsindbetalingerne bidrog positivt til lønudviklingen med 0,2 pct.-point i 3. kvartal 2020, hvilket er på niveau med 2. kvartal 2020. Fritvalgsordninger bidrog ligeledes positivt med 0,6 pct.-point, hvilket ligeledes er på niveau med foregående kvartal. Genetillæg påvirker den samlede lønudvikling negativt med 0,2 pct.-point, mens der ikke er noget bidrag fra personalegoder. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,7 pct. i 3. kvartal 2020, *jf. tabel 2*.

Den største lønstigning i 3. kvartal 2020 blandt de serviceprægede erhverv var inden for andre serviceprægede erhverv og liberale erhverv, hvor lønstigningstakten var 3,0 pct., hvilket er hhv. 0,1 pct.-point lavere og 0,3 pct.-point højere end i foregående kvartal. Den laveste lønstigning i 3. kvartal 2020 blandt de serviceprægede erhverv var inden for hotel- og restaurationsvirksomhed, som havde en lønstigningstakt på 1,1 pct., hvilket dog er 1,8 pct.-point højere end i foregående kvartal, hvor der var et decideret lønfald i delbranchen.

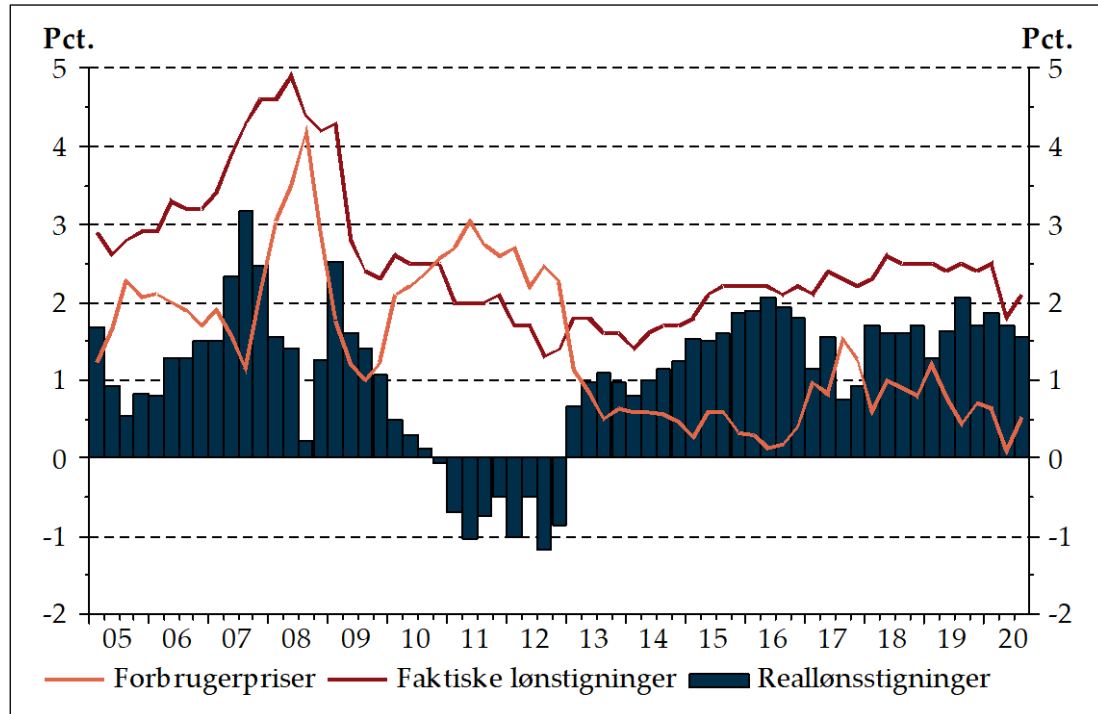
Udviklingen i reallønnen

Reallønnen angiver, hvor meget lønstigningen overstiger inflationen. Den er dermed et mål for den reelle forbedring i købekraft som følge af lønudviklingen.

I 3. kvartal 2020 lå inflationen på 0,5 pct., hvilket er en stigning på 0,4 pct.-point i forhold til 2. kvartal 2020. De privatansatte på DA-området havde dermed i 2. kvartal

2020 en stigning i reallønnen på 1,6 pct., hvilket er 0,1 pct.-point lavere end reallønsstigningen i det foregående kvartal, og omkring gennemsnitsniveauet siden 2018, jf. figur 5.

Figur 5. Udviklingen i forbrugerpriserne og reallønnen på DA-området

Kilde: Danmarks Statistik, DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.